

Herdics György

VŠZaSP sv. Alžbety in Bratislava
E-mail: herdics@unids.sk

A szeretet az emberi életút tükrében / *Love in the picture of the Man and His journey through life*

Abstract

The love service, serving of sacraments and announcing of the Word of God – these are the three main tasks which belong to the deepest meaning of the Church. They underlie together and cannot be separated. Because the Catholic Church is society of the children of God, have to be submerged in love. This duty is considered as the main mission from the beginning, as we read about it in encyclical *Deus caritas est* – the God is Love.

Keywords: Love, service, brotherhood.

BEVEZETÉS

XVI. Benedek, *Deus caritas est* kezdetű enciklikájának bevezetőjében a következőket írta: „Isten irántunk való szeretete az élet egyik alapkérdése, és nagyon fontos kérdéseket vet föl arra nézve, hogy kicsoda az Isten, és kik vagyunk mi magunk. Mindenekelőtt azonban egy nyelvi probléma állja utunkat. A „szerelet” szó napjainkban a legtöbbször használt és leginkább félreértett szavak egyikévé vált, melyhez nagyon különböző értelmezések kapcsolódnak. Jóllehet a jelen enciklika a szeretetnek a Szentírásból és az egyházi hagyományból fakadó megértésére és gyakorlatára koncentrál, nem tehetjük meg azt, hogy egyszerűen eltekintünk e szónak a különböző kultúrákban és a jelenlegi nyelvhasználatban általános jelentéseitől. Először a „szerelet” szó sokféle jelentését gondoljuk meg: beszélünk hazaszeretetről, hivatásszeretetről, barátok közötti szeretetről, a munka szeretetéről, a szülők és gyermekek közötti szeretetről, a testvérek és rokonok közötti szeretetről, a felebaráti szeretetről és az Isten iránti szeretetről.”³ A nyugalmazott pápa, e szavainak értelmében, gondolkozzunk el az emberek egymás iránti felebaráti szeretetről.

1. AZ ÉLET ALAPVETŐ FELTÉTELE

XVI. Benedek ezt írta: „Az Isten szeretet, és aki megmarad a szeretetben, Istenben marad, és Isten őbenne marad” (1Jn. 4, 16). *Szent János első levelének e szavai a keresztény hit magvát – a keresztény istenképet és a belőle következő emberképet, valamint az ember útját – egyedülálló világossággal mondják ki.*⁴ Ez a mi életutunk, melyen mindnyájunkat, elsősorban szüleink vezetnek. Ők azok, akik gyermekeiknek először bemutatják Isten képét – az Istenét, aki maga a szeretet. E szeretetet később megtapasztalhatjuk keresztszüleink, tanáraink, nevelőink, lelkipásztoraink valamint rokonainkon keresztül is. Mindazok által, akik földi zarándoklatunk során, a lehető legteljesebb módon hatnak ránk, és akik által annyira tisztán felismerjük a Szeretetet, hogy az életfogytig tartó célunkká, szenvedésünkkel és örömünkkel – mindenekelőtt azonban reményünkkel válik.⁵

2006-ban látott napvilágot, Eugene Hamilton kiegészített autobiográfiája, mely a *Mindörökké pap* címet kapta. A halála után hozzátoldott részekon kívül, ebben egy amerikai fiú vall arról, hogyan indult el a papi hivatás felé vezető úton. A középiskola elvégzése után, megkezdte felkészülését a szemináriumi életre. Tanulmányai idején azonban súlyos rákbetegséget állapítottak meg nála, mellyel utolsó tizenhat hónapjában reménytelenül küzdött. Püspökének, a New York-i érseknek, John O' Connornak kérésére, II. János Pál engedélyezte pappá szentelését – három és fél évvel stúdiumainak tervezett befejezése előtt. Mielőtt azonban erre sor került volna, állapota hirtelen drámaian romlani kezdett. Ennek híre eljutott O' Brian segédpüspökhöz, aki a Szent Józsefről elnevezett szemináriumban, Eugene rektora volt. Amilyen gyorsan csak tudott, a fiatal ember otthonába utazott, és halálos ágyán, pappá szentelte. Az egyházi rend felvétele után már csak három órát élt. Újmisés áldását senkire sem adhatta. Soha sem végezte el első szentmiséjét – még a püspök mellett sem koncelebrálhatott. Első miséje tulajdonképpen, saját temetési szertartása is volt. A koporsóban először és utoljára felöltött ornátusában feküdt.⁶ O' Connor bíboros egyik homíliájában így beszélt róla: „Ez a férfi határozottan elutasította a szeminárium elhagyását – kivéve természetesen azokat a kórházi napokat, melyeken rákját próbálták leküzdeni... De egész életében égett a vágytól, hogy pap legyen. Hosszú és szinte hihetetlenül kemény szenvedése alatt egyre jobban egyesítette szenvedését a kereszten haldokló Krisztussal, hogy azt értesd és értem felajánlja.”⁷ Ez volt Eugene küzdelme Krisztus örök papságáért, melyet spirituálisa a következőképpen hangsúlyozott: „Erős volt a hitben, erős a szeretetben az Egyházhoz, a papsághoz.”⁸ Ehhez hozzáteszem magának, Eugene Hamiltonnak szavait, önéletírásából, melyet 1997. január 24-én bekövetkezett halála előtt írt: „A témában, melyet II. János Pál pápa minduntalan hangsúlyoz, a szenvedés valóban üdvözítő értelemmel ruházható fel. A jó győzedelmeskedhet a rossz felett. Az elmúlt év, számos jó dolgot hozott. Tanúja voltam az imádság csodálatos erejének. Istenhez való viszonyom egyre erősödött. Láttam Krisztus arcát azokban, akik szenvedtek és azokban is, akik vigasztaltak. Kapcsolatom a szemináriumi társakkal elsősorban lelki jellegű volt. Egyek voltunk az imádságban, annak ellenére, hogy a körülmények fizikailag elválasztottak bennünket egymástól. Családom, megpróbáltatásaimban mindvégig kitartott mellettem. Betegségem legrosszabb oldala talán az volt, hogy ezt ők ugyanúgy érezték, mint én magam. Közben mégis erős támaszaim és ösztönzőim

voltak, mindig megértettek és készek voltak segítséget nyújtani. Számtalan órát töltöttek ágyam mellett, imádkoztak értem, és jelenlétükkel erőt adtak. E tapasztalatok során sok ember szerzett tudomást Terence Cookeról.

Lehet, hogy ezentúl többen fordulnak majd közbenjárásáért: számomra Cooke kardinális papi pályája mindig is példaértékű volt; betegségéről írott leveleiben pedig vigasztalást és sok örömet találtam... Az iránta érzett tisztelem, nem a betegséggel kezdődött, azzal csak erősödött. Mikor kemoterápiás kezelésem részem, gyakran mondogattam püspöki jelszavát: *Fiat voluntas tua*. Ma ez a jelmondat életem reményét jelenti, azt, hogy teljesíthetem az Isten által rám rótt küldetést. Végül is megkaptam azt a kegyelmet, melyet Cooke bíboros említett pásztori körlevelében. Az élet ajándékát, melyet Istentől kaptam, valóban áldásnak érzem. Hiszem és bízom benne, hogy Isten, papi pályám minden lépését kíséri majd; mert meggyőződésem, hogy az Ő akarata, hogy Jézus Krisztus papja legyek. Az elmúlt évben számos alkalmam nyílt arra, hogy elmélyedjek az Írásban. Az egész évet meghatározó lelki élményt leginkább a 116. zsoltár 1 – 9. fejezete fejezi ki:

„Szeretet tölt el, mert az Úr
Meghallgatta könyörgő kiáltásomat.
Felém fordította fülét azon a napon,
Melyen segítségül hívtam.
Körülvettek a halál kötelékei
És az alvilág csapdái.
Elmerültem a nyomorban és a félelemben.
Akkor segítségül hívtam az Úr nevét:
Ó, Uram mentsd meg életemet!
Jó az Úr és igazságos,
A mi Istenünk csupa irgalom,
Az Úr megőrzi a kicsinyeket.
Nyomorult voltam és szabadulást hozott,
Lelkem, nyugodj meg újra,
Mert az Úr jót tett veled.
Megmentette lelkemet a haláltól,
Szememet a könnyektől, lábamat a botlástól.
És újra az Úr színe előtt járhatok
Az élők földjén.”⁹

2. A HIVATÁSUNKRA VALÓ JÓ FELKÉSZÜLÉS

Mivel Jézus látta az elcsigázott tömeget, az aratásába küldött munkásokról szóló beszéddel vigasztalta őket. Apostolai körülvették Őt, s Ő küldetést bízott rájuk: „Menjetek és hirdessétek: *Eljött a Mennyek Országá!*” Úgy, ahogy Jézus is jól felkészítette tanítványait a rájuk váró misszióra, úgy nekünk is fel kell készülni hivatásunkra, és törekedni arra, hogy „életünk gyümölcsöt teremjen”¹⁰ Ezen kívül

fontos, hogy mindannyian támaszt találjunk egy tapasztalt mesterben, aki segítségünkre van.¹¹ Mert, ahogy az Egyház történelme is bizonyítja, Krisztus szavát az apostolok változatlanul adták tovább követőiknek – egészen a mai napig. Ezalatt, az Evangélium számos hirdetője adta életét az Igazsághoz való hűségéből. Az ez iránti gondos szeretetből született meg az egyházi hagyomány, hogy Krisztus szavai hamisítatlanul terjedjenek az egymásra következő generációk között.¹²

Lengyelországi apostoli látogatása alkalmával, XVI. Benedek, 2006. május 26-án, a következőket mondta: „Az *Evangélium bölcsességét; a bölcsességet, melyet nagy szentjeink műveiből szereztünk, s melyet életünk igazolt, terjeszteniünk kell a kultúra, a munka, a médiumok és a politika világában; családi és társas köreinkben. Mindezt érett módon, nem gyermekesen, de nem is agresszív módon.*”¹³ Ha jól felkészülünk, hasznos eszközök leszünk az Ő kezében.¹⁴ Vagyis: eltelünk szerénységgel és alázattal, eltelve a vallásos hit lelkével és türelemmel.¹⁵

3. SPE SALVI FACTI SUMUS – A REMÉNYBEN VAN VÁLTSÁGUNK¹⁶

Egy alkalommal, a jókedvről híres XXIII. János pápának ecsetelte püspöke, milyen nehezek az idők, és milyen terheket visel hivatalának gyakorlása során. A pápa végül így válaszolt: *Egyszer azt álmodtam, hogy hasonló problémákkal küszködve, Krisztus előtt álltam. Tudja, nekem mit válaszolt? János ne légy olyan fontos! Teljes mértékben szabadulni akarunk a fájdalomtól és szenvedéstől? Ez biztosan lehetetlen, hiszen egyáltalán nem vagyunk fontosak!*¹⁷ *Inkább fogadjuk el, érzünk meg bennünk és ragaszkodjunk a reményhez!*¹⁸ - tanít bennünket XVI. Benedek Spe salvi enciklikájában. Hozzáteszi, hogy bár „*a szenvedés nem szűnik meg szenvedésnek lenni, mindezek ellenére a dicséret énekévé válik.*”¹⁹ Mert Krisztus, aki velünk együtt viseli el a fájdalmat, olyan számunkra, mint a remény csillaga, a szív horgonya.²⁰ A pápa, saját szavait, a vietnami vértanú, Le Paul Bao-Thina példájával támasztotta alá. A mártír, 1857-ben adta életét Krisztusért. Börtönből írt leveleiben beszámol a mindennapos fájdalmak pokláról, melyeket el kell viselnie – a nehéz vasakat, a gyűlöletet, a különféle fizikai büntetéseket, az átkokat, rosszindulatot, hamis tanúk vádjait, magányt és szomorúságot. Mindezek ellenére hűséges maradt, és így ír: „*Mindezen szenvedések közepette, melyek a többieket általában gyorsan megtörik és rettegéssel töltik el szívüket, Isten kegyelmének hála, telve vagyok vigasszal és örömmel: mert nem vagyok egyedül, hiszen Krisztus itt van velem!*”²¹ Kiemelkedő tanúsága ez a vallásos hitnek és reménynek. Benedek pápa hozzáteszi: Krisztus, aki alászállott a holtakkal, de harmadnapon feltámadott, mindannyiunk számára remény, mert a sír sötétségét az örök élet fényességére változtatja.²² Ezért bizalommal fordulhatunk Felé, különösen megpróbáltatásainkban.

Főleg az időskorra való tekintettel kell tudomásul vennünk a fájdalom, és a szenvedés jelenlétét. Az insbrucki püspök, Reinhold Stecher mondta: olyanok vagyunk, mint az autó-veteránok. Anekdoták című könyvében ezekről ír idősebb papokhoz címzett beszédeiben: „*Egy csodálatos, késő-őszi délután történt a Dolomitokban, melyekből nagyon szép kilátás nyílik a tájra. Kacsaringós úton sorjázik egy szokatlan autóoszlop. Veteránok – hangosak, drágák, öreg járművek, melyekből min-*

den példány az automobilok történelmének egy túlélő darabja. A serpentineket nem gyűrték le a leggyorsabban, de mégiscsak legyőzték a távolságot és leparkoltak a kijelöl pihenőnél. A sofőrök kiszálltak. Mielőtt tovább indultak volna, benéztek a kocsik motorterébe, leellenőrizték az olajsíntet, kicsit felfrissítették magukat, és gyönyörködtek a látványban. Kedves testvéreim, ehhez a képhez kapcsolódnak mai gondolataim is. Veteránok találkozásán veszünk részt. Ebben a teremben a klérus kiöregedőben lévő modelljei parkolnak – sokan valóban régi ‚gyártmányok‘. Ne haragudjatok meg a hasonlatért: magam is a kiszolgált járgányok közé tartozom! Ezen kívül – mindenki tudja – a régi autók értékesek és ritka konstrukciók, melyek nagy gyűjtői értékkel bírnak.”²⁴ Ezért először emeljük fel a motorháztetőt és vesszünk egy szeretetteljes, kutató pillantást a szívünkbe, mellyel megállapíthatjuk a valódi állapotunkat. Mit kell még megjavítani, meghúzni, utántölteni... Csak azután tekinthetünk szét az alattunk fekvő széles tájon, melyet immár magunk mögött hagyunk. Fényekre – példaképekre és tanúkra – mindannyian igényt tartunk a horizonton. Ne higgyük azt, hogy a mi kocsink már semmit sem ér. Ne csapjuk le a motorháztetőt dühösen, mondván: a modern technológia csodái immár végérvényesen megelőztek bennünket! Fogadjuk el alázottal, hogy az élet megy tovább. Fogadjuk el az időskort, a betegséget, a tehetetlenséget és a halált. Ezek nélkül az élet ugyanis nem létezhet.²⁵

4. A SZERETET ÉKESSZÓLÓ ÜZENETE

Benedek pápa, 2007. február 25-én (mint minden vasárnap) a Szent Péter téren imádkozta az Űrangyalát, a téren gyülekező hívő sokasággal együtt. Az imádság előtt a következő módon szól hozzájuk: „Kedves testvéreim, az idei böjti időszak üzenetét János Evangéliuma ihlette, mely a zakariási messiás-próféciára utal: ‚Meglátják majd, kit szúrtak át‘ (Jn, 19, 37). A szeretett tanítvány, aki Máriával, Jézus anyjával és más asszonyokkal együtt volt a Kálvárián, szemtanúja volt, amint a dárda átdöfte Jézus oldalát, melyből vér és víz folyt (vesd össze. Jn, 19, 31 – 34). Ez, az ismeretlen római katona által véghezvitt cselekedet, melyet egyébként a történelem feledésre ítelt volna, annyira megragadt az apostol emlékezetében és szívében, hogy megörökítette az Evangéliumában is. Mennyi megtérésre került sor a századok folyamán, ennek az ékesszóló üzenetnek köszönhetően; s mennyi tekintet akadt meg a megfeszített Jézuson! Így tehát, mikor a nagyböjti időszakra lépünk, tekintetünket mi is függesszük Krisztus oldalára!”²⁶ „Kereszthalálában történik meg Isten önmaga ellen fordulása, melyben az embernek megadatik a felemelkedés és a megváltás – ez a szeretet legradikálisabb formája. Krisztus általdöfött oldala, melyről János beszél, (lásd. 19, 37) bizonyítja azt, ami ennek az enciklikának a kiindulópontja volt: vagyis, hogy Isten a szeretet (1Jn 4, 8). Éppen itt szemlélhetjük ezt az igazságot. Csak ebből kiindulva határozhatjuk meg, mi is a szeretet. Köszönhetően éppen ennek a látványnak, találja meg a keresztény a saját életéhez és a saját szeretetéhez. Az önfeláldozás aktusát, Jézus az Utolsó Vacsorán, az Eukarisztia alapításával tette örökké jelenvalóvá. Már ekkor részt vett saját halálában és feltámadásában, amikor a kenyérben és a borban önmagát adta, mint új mannát (lásd. Jn 6, 31 – 33). Az antik világ arról álmodott, hogy az ember valódi táplálékának – tehát annak, ami az embert valóban élteti – a Logosznak kell lennie, az örök értelemnek. Számunkra Krisztus, mint maga a szeretet lesz számunkra a valódi táplálék. Az Eukarisztia bevon bennünket Jézus áldozatának aktusába. A megtestesült Logoszt nem vesszük magunkhoz stati-

kus formában, de betagozódunk ajándékozásának dinamikájába is.”²⁷ Ezért fel kell tennünk a kérdést önmagunknak: Tudok még egyáltalán adni? Vagy csak önmagamra gondolok? „Ha a Megfeszített szemével szemlélődünk, megérthetjük a bűn valódi természetét, és annak tragikus következményeit. Ugyanakkor azt is felmérhetjük, milyen hatalmas az Úr kegyelme, és megbocsátó ereje. A nagybőjt e napjaiban ne válasszuk el szívünket e titok mélységes emberségétől és felemelő lelkiségétől. Ha Krisztusra nézünk, érezhetjük azt is, hogy visszanéz ránk. Az, akit mi magunk szűrtünk át saját bűneinkkel, nem szűnik meg elárasztani a világot a kegyelemteljes szeretet sugaraival. Bárcsak az emberiség megértene, hogy csak ebből a forrásból méríthetünk lelki erőt, mely annak a boldogságnak az építéséhez és megleléséhez szükséges, melyre minden ember lelke mélyén vágyik.”²⁸

Ne akarjunk olyan rosszul járni, mint azok az emberek, Reinhold Stecher történetében: „Emlékszem, gyermekkorom falujában volt egy kürtös, aki mivel nem volt kifejezetten mestere hangszerének, estéről-estére elgyakorolta a tűzjelet. Egy alkalommal azonban valóban lábra kaptak a lángok, csakhogy a helybéliek annyira megszokták a riasztó dallamot, hogy nem is vették komolyan.”²⁹

Ezért:

1. Komolyan álljunk a szemlélődéshez és gondolkodáshoz
2. Gyakoroljuk úgy, hogy járatosak legyünk a „vészjelek játszásában”
3. Mindig javítsunk valamit önmagunkban

Legyünk hálásak minden lehetőségért, melyek felkínálnak nekünk:

1. Legyünk értelmesen meggyőzőek
2. Belsőleg kiegyensúlyozottak
3. Nyugodtak
4. Elszántak³⁰

S mindezt örömmel.³¹

5. A FELEBARÁTNAK TETT SZERETETSZOLGÁLAT FELNYITJA A SZEMET³²

A Libreria Editrice Vaticana nevű kiadó, 2006. január 31-én jelentette, hogy a megjelenése után öt nappal³³ a pápai enciklikából mintegy 500 ezer kiadvány kelt el. Claudio Rossini, a kiadó igazgatója a Vatikáni Rádióknak elmondta, hogy az eladott példányszám is igazolja, milyen népszerűek XVI. Benedek szavai, s milyen tömegeket vonzanak.³⁴ A pápa, e munkájában a szeretet témáját úgy adja elő, ahogy azt a Biblia említi. Ez a szeretet „*abban rejlik, hogy szeretem – Istenben és Istennel – azt az embert is, aki számomra kellemetlen, vagy akit nem is ismerek.*”³⁵ Vegyük fel tehát azt a nézőpontot, ami Jézus Krisztusé. Az Ő barátja az én barátom is; mert ha a többiekben nem látom a hozzám közelállót, úgy csak olyan személy leszek, aki eleget tesz vallási kötelezettségeinek, de személyes kapcsolata Istennel megszakadt. Dolgozzunk tehát azon, hogy lássuk azt, mit tesz értünk Isten, és hogyan szeret bennünket³⁶; mert “*csak a másoknak tett szolgálat nyitja ki a szemem.*”³⁷

A szentéletű Teréz Anya, a szeretet különböző formáit és képességét az eukarisztikus Krisztussal való találkozásokban tanulta. Éppen ezek a találkozások éltették realizmusát és szolgálatának mélységét.³⁸ „A szeretet a szeretet által nő.”³⁹ „Az egész szerzetesi mozgalom, kezdve Remete Szent Antal idejétől, a másoknak tett szeretetszolgálat kifejeződése. A szerzetes, az Istennel való találkozásban – Aki maga a szeretet – megérzi a változás sürgető igényét, mely arra serkenti, hogy Istennek és felebarátjainak szolgáljon. Így magyarázhatjuk számtalan menedék, kórház, szegényotthon, és más hasonló intézet keletkezését a kolostorok mellett.”⁴⁰

Egy alkalommal láttam egy amerikai filmet. A címe ez volt: Küldd tovább! Története rendkívül megragadott, ezért engedelmükkel most megosztanám Önökkel is. Egy hetedik osztályos diákról van szó, Trevorról, aki a polgári nevelés órán azt a feladatot kapja, hogy úgy éljen, hogy megváltoztassa a világot, vagy legalább jelet hagyjon környezetében. A fiú szó szerint értelmezi a feladatot, és kiötöl egy nagyon egyszerű képletet: én segítek neked, ketten már újabb két embernek segítünk, és máris négyen vagyunk – és így tovább. Az ő első jötteme az, hogy hazavisz egy hajléktalant. Édesanyja természetesen először megrémül és tiltakozik, Trevor mégis olyan hatással van rá, hogy az kibékül alkoholista mamájával, és meghívja őt magukhoz egy születésnap ünnepségre. A fiú minden nehézség ellenére folytatja „küldetését”, de amikor a regionális televízió kivonul, a kamerák előtt bevallja: a séma nem működik – valahogy senki sem „adja tovább...” Amikor a felvételnél vége, hazaindul, de észreveszi, hogy osztálytársát, idősebb iskolatársai bántalmazták. Természetesen segítségére siet, de a támadók egyike késsel halálra sebzí. Az „Add tovább!” kezdeményezője tehát kilép az életből, de gondolata nem hal meg. Édesanyja háza előtt tömegek gyűlnek össze, és gyertyákkal a kezükben emlékeznek. Valamennyien fogadalmat tesznek rá: tovább adják a szeretetet!⁴¹

6. AZ EGYHÁZ MEGVALÓSÍTTJA A SZERETETET

A szeretet szolgálata (diakónia) – a szentségek kiszolgáltatása (leiturgia) és az Isten Igéjének hirdetése (kerygma – martyria), az a három fő feladat, mely az Egyház alapvető lényegéhez tartozik. Egymást erősítik, elválaszthatatlanok.⁴²

„Mivel az Egyház közösség, meg kell valósítania a szeretetet.”⁴³ Ez a feladat már a kezdetektől a hívek sajátja volt, ahogy arról a Deus caritas est-ben olvassuk. „Mindannyian, akik hittek, együtt éltek, és mindenük közös volt. Eladták földjüket és tulajdonukat, majd kinek-kinek szüksége szerint osztották el” (Ap.Csel. 2, 44-45.). Lukács evangélista mindezt az Egyház, egyfajta definíciójaként tárja ezt olvasói elé. Ez magában hordozza az apostolok tanításának befogadását, a testvéri közösséget (koinoia), a kenyértörést és a közös imákon való részvételt (lásd. Ap.Csel. 2, 42.).⁴⁴

Az évek múltával, az Egyház nőni kezdett, és a szeretet szolgálatait szélesebb körben gyakorolta. Gondját viselte az árváknak, az özvegyeknek, a foglyoknak, a betegeknek és nyomorban szenvedőknek – mind tettekben, mind az Ige hirdetésében. Mert az Egyház, az egyiket sem hagyhatja el – a kettő egyszerre kötelessége! Ennek korai példái:

- Szent Jusztiniánusz vértanú (155 körül), aki a vasárnapi eucharisztikus liturgiával kapcsolatban leírja az Egyház karitatív tevékenységét is.
- Tertullianusz, keresztény író (220 körül) arról beszél, hogy a szegényekkel való törődés kivívja a pogányok csodálatát.
- Antióchiai Szent Ignác (117 körül) a római közösségről úgy beszél, mint a közösségről, mely a szeretetben létezik, és különösképpen jeleskedik a diakóniában. A negyedik században Egyiptomban és Nápolyban is megalakulnak a diakónia helyi formái.
- Juliánusz Aposztata, római császár elutasította korábbi hitét – egyetlen dolognak maradt csodálója: az Egyház karitatív tevékenységének.

Ezért soha sem szabad, hogy az Egyházban bárki is szükségét szenvedjen, hiszen Isten híveinek családjában mindig érvényben vannak Szent Pál kötelező érvényű szavai: „*Amíg tehát van rá időnk, tegyünk jót mindenkinek, de főképp azoknak, akik a hívők családjához tartoznak. (Gal. 6, 10)*” S ha mindehhez hozzátesszük az irgalmas szamaritanusról szóló hasonlatot, a szeretet univerzalitása alapvető és fő mércévé és törvénné válik. Mert bárki felé fordulhatunk, aki bajban van, akivel véletlenül hozott össze a sors – a karitás többé már nem csupán egy társadalmi aktus, hanem caritas agapé – valami olyasmi, ami átlépi az Egyház határait. Mert a karitás az Egyháztól elválaszthatatlan.⁴⁶

A XIX. századtól kezdődően azonban, az Egyházat ma is érik kritikák az ilyesféle szeretet-gyakorlás miatt. Ennek forrása a marxista filozófiában keresendő, mely a szegényeknek elsősorban igazságot, nem pedig alamizsnát sürget. Az Egyház azonban minduntalan hangsúlyozza: amennyiben az állam elkülönül az Egyháztól, a társadalmi igazságosság feladata, eszközei és felelőssége azt illeti. Igaz, az Egyház képviselői is „*csak folyamatosan értették meg, hogy a szociális igazságosság struktúrájának problémája másféle megközelítést igényel. Nem hiányoztak azonban az úttörők sem: az egyik ilyen volt például a mainzi püspök, Ketteler. Mint a konkrét szükségre adott válasz, létrehozta a megfelelő köröket, szövetségeket, egységeket, fődérációkat, elsősorban azonban új szerzetesrendeket, melyek a 19. században léptek fel a szegénység, betegség és műveletlenség elleni.*”⁴⁷ Megszólint a magisztérium is: XIII. Leó, 1891-ben kiadta a Rerum novarum kezdetű enciklikát; melyet XI. Pius követte a Quadragesimo anno-val, XXIII. János a Mater et magistra-val, 1961-ben; VI. Pál a Populorum progressio-val, 1976-ban, majd II. János Pál pápa egy enciklikális trilógiával: A Laborem exercens, a Sollicitudo rei socialis és a Centesimus annus hármásával.

Végül is, a marxizmusnak sikerült végrehajtania egy világméretű forradalmat, ugyanakkor az elmélet, a valóságban csúfosan megbukott. A bonyolult helyzetben éppen az Egyház szociális tanítása vált az alapvető, útmutató elméletté, mely „*túlmutatott saját határain is. Az előrehaladó fejlődés tényével szemben, szükséges ezt, mint igazodási pontot szemlélni, s figyelembe kell venni az azokkal való dialógusban, akik komolyan aggódnak az ember és a világ iránt*”⁴⁸ – állítja Benedek.

XVI. Benedek pápával együtt reméljük egy megújuló dinamizmusban, mely az emberi szeretetben gyakorlati választ ad az isteni szeretetre.⁴⁹ A társadalmi kom-

munikáció eszközei segítenek abban, hogy legyőzzük a távolságot; főként az olyan szituációkban, mikor azonnali segítségre van szükség. Így többek között:

1. Az olyan szenvedésben, melyet valamilyen formában az anyagiak, vagy a lelki szükségletek égető hiánya okoz.
2. Az élelmiszer, ruházkodás, otthon, vendéglátás ínségében

Van azonban egy dicséretre méltó nemzetközi szolidaritási törekvés a nemzetek közt; valamint a különféle állami és humanitárius szervezetek közt is. Ezek támogatásával, adókedvezményekkel, vagy az önkéntesség jelenségével serkenteni lehet a fiatalokban az odaadó szolidaritás gyakorlását.⁵⁰ Nálunk például (kivételesen szerencsére) nagy sajtóvisszhangra lett a *Mosoly, mint Ajándék* (Úsmev ako dar); vagy a *Jó Angyal* (Dobry anjel) nevű jótékonyági kezdeményezések, melyek elsősorban szenvedő gyermekek megsegítését tűzték ki célul. Mert: „Azokban a napokban, amikor a tanítványok száma nőni kezdett, a hellének zúgolódní kezdtek a héberekre, hogy a mindennapi szolgálatban elfeledkeznek az ő özvegyeiről. Ezért a Tizenkettő összehívta a tanítványokat és ezt mondták: Nem helyes, hogy elhanyagoltjuk Isten szavát, és az asztal mellett szolgálunk. Ezért testvérek, válasszatok ki magatok közül hét megbízható férfit, akik elteltek a bölcsesség Lelkével – őket majd erre a szolgálatra jelöljük. Mi pedig teljesen az imádságnak és az Ige hirdetésének szentelhetjük magunkat. Ezek a szavak elnyerték a közösség tetszését, és kiválasztották Istvánt, aki telve volt hittel és Szentlélekkel; valamint Fülöpöt, Prochorust, Nikanort, Timont, Parmeniást, és az antióchiai prozelitát, Miklóst. Az apostolok elé állították őket, és ők, kezüket kiterjesztve, imádkoztak felettük. Az Isten Szava elterjedt, és a jeruzsálemi tanítványok száma erősen megsaporodott. Sok pap is engedelmesen fogadta el a hitet.”

7. MÁSOKRA GONDOLNI

XVI. Benedek így ír: „Senki sem él egyedül. Senki sem követ el bűnt egyedül. Senki sem nyeri el az üdvösséget egyedül. Az én életembe, minduntalan belép a mások élete – mind jóban, mind rosszban.”⁵² Ezért, mint keresztények, soha sem törődünk csupán önmagunkkal, önmagunk váltságával, hanem azzal is, mit tehetek azért, „a többiek is részesei lehessenek a megváltásnak, és számukra is feljöjjön a remény csillaga.”⁵³ A zsoltár szavai szerint: „Egyre kérem az Urat, egy után vágyom csak: hogy az én Uram házában lakjam!”⁵⁴ Sőt, csak akkor tettem meg mindent saját üdvösségemért, ha másokat is a megváltásra vezettem.⁵⁵ „Hiszen soha sincs késő arra, hogy megérintsem a felebarátom szívét, és ez sohasem felesleges.”⁵⁶ Éppen azért, mert életeink annyira szorosan kötődnek, azok egyetlen, sokarcú közösséget alkotnak.

57

Emlékezzünk, Pál apostolnak az efezusiakhoz írt levelére:

„Azt mondom tehát, sőt figyelmeztetek titeket az Úrban, ne éljetez úgy, mint a pagányok, akik hiúságokon járatták az eszüket. Sötétség borult elméjükre és elidegenedtek az istenes léttől tudatlanságukban, amely szívük megátalkodottságának következménye. Lelkileg eltompulva kicsapongásokra adták magukat, és kapzsiságból mindenféle ocsmányságot űznek. Ti azonban nem ezt tanultátok Krisztustól, ha valóban őrá hallgattatok és megtanultátok, hogy Jézusban van az igazság. Korábbi életmódokkal ellentétben vessétek le tehát a régi embert, akit a megtévesztő ki-

vánság romlásba dönt. Újuljatok meg gondolkodástok szellemében, s öltsetek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény. Hagyjátok el tehát a hazudozást, beszéljen mindenki őszintén embertársával, hiszen tagjai vagyunk egymásnak. Ha elfog is benneteket az indulat, ne vétkezzetek. A nap ne nyugodjék le haragotok fölött. Ne adjatok teret az ördögnek. Aki lopott, ne lopjon többé, hanem dolgozzék, és keressen kenyeret keze munkájával, hogy legyen miből adnia a szűkölködőknek is. Semmiféle rossz szó ne hagyja el ajkatokat, hanem csak olyan, amely alkalmas az épülésre, hogy amiben kell, javára váljék hallgatóitoknak. Ne okozatok szomorúságot Isten Szentlelkének, akivel meg vagytok jelölve a megváltás napjára. Legyen távol tőletek minden keserűség, indulat, haragtartás, szóváltás, káromkodás és minden egyéb rossz. Inkább legyetek egymás iránt jóindulatúak, könyörületesek, és bocsássatok meg egymásnak, amint Isten is megbocsátott nektek Krisztusban.“ (Ef 4, 17.3) Törekedjünk tehát az evangéliumi életre!⁵⁸

BEFEJEZÉS – RÖVID IMA, ÚTRAVALÓUL⁵⁹

„Az én utam, Isten útja, és az Ő útjai a szeretet, öröm, és boldogság útjai. Isten, utamon vezet, ösztönöz és védelmez. Isten jelenléte mindenütt körülvesz, eltölt és vezet minden utamon. Szabadon, örömmel és szeretetben utazok egyik helyről a másikra, országról-országra. Isten vezet a béke, a kiteljesedés királyi útján, és minden utat a béke, szépség és harmónia útjává változtat. Istenem, köszönöm Neked!”⁶⁰

FELHASZNÁLT IRODALOM:

1. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est. O kresťanskej láske. In: Pápežské dokumenty, 61. zväzok. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, prvé vydanie, 2006, 62 s. ISBN 80-7162-594-9.
2. BENEDIKT XVI.: Spe salvi. O kresťanskej nádeji. In: Pápežské dokumenty, 71. zväzok. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, prvé vydanie, 2008, 66 s. ISBN 978-80-7162-700-5.
3. CROESCHEL, B, J.: Kňaz naveky. Trnava: Dobrá kniha, 2006, 188 s. ISBN 80-7141-516-2.
4. ZEMKO, P.: Priority kresťana v treťom tisícročí (Kresťanský svetonázor I.) Trnava: UCM, prvé vydanie, 2006, 64 s. ISBN 80-89220-38-X.

JEGYZETEK:

1. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est 25.
2. Ugyanott, 20.
3. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 2.
4. Ugyanott, 1.
5. Gaudium et spes
6. GROESCHEL, B, J.: Kňaz na veky. Trnava: Dobrá kniha, 2006, s. 173.
7. Ugyanott. 150
8. Ugyanott. 151
9. Ugyanott. 81-83
10. Príhovor Svätého Otca Benedikta XVI. na stretnutí s kňazmi v Katedrále svätého Jána Krstiteľa. Varšava 25. mája 2006. In: Buďte pevní vo viere. Homílie, príhovory a pozdravy Svätého Otca Benedikta XVI. Počas apoštolskej cesty do Poľska 25.-28. mája 2006. SSV, Trnava: 2006, s. 9-13
11. Príhovor Svätého Otca Benedikta XVI. na stretnutí s kňazmi v Katedrále svätého Jána Krstiteľa. Varšava 25. mája 2006. Ugyanott. 9-13
12. Homélie Svätého Otca Benedikta XVI. počas svätej omše na Námestí Jozefa Pilsudského. Varšava 26. mája 2006. In: Ugyanott. 21-26.

13. Príhovor Svätého Otca Benedikta XVI. na stretnutí s rehoľníkmi a rehoľníčkami, seminaristami a príslušníkmi cirkevných hnutí na Jasnej Góre. Censtochová 26. mája 2006. In: Ugyanott 27-32.
14. Ugyanott: BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 35.
15. Ugyanott: Formula zasvätenia sa Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. In: Modlitebník pre verejné pobožnosti. SSV-Vojtech spol. s.r.o., Trnava.
16. Ugyanott. BENEDIKT XVI.: Spe salvi, 35-40
17. Ugyanott. STECHER, R.: Anekdoty zo života insbruckého otca biskupa. Bratislava: Alfa konti, 1997, s. 7-13.
18. Ugyanott, 37.
19. Ugyanott.
20. Lásd. Ugyanott
21. Ugyanott.
22. Lásd, ugyanott
23. Lásd, ugyanott
24. STECHER, R.: Anekdoty zo života insbruckého otca biskupa. Bratislava: Alfa konti, 1997, s. 60-67.
25. Lásd, ugyanott.
26. www.tkkbs.sk Zahraničný servis 25. februára 2007.
27. BENEDIKT XVI.: Deus caritas eest, 12-13.
28. www.tkkbs.sk Zahraničný servis 25. februára 2007.
29. STECHER, R: Anekdoty zo života insbruckého otca biskupa. Alfa konti, Bratislava 1997, s. 19-23.
30. Lásd, ugyanott
31. Lásd, Lekcionár na nedele a sviatky I., cyklus C. SSV, Trnava: 2003, s. 82, 86, 95, 106. Lásd. Lekcionár II. Feriálny lekcionár. SSV, Trnava: 1990, s. 169, 183, 202.
32. Lásd. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 18.
33. A Szentatya, 2005. december 25-én adta ki, a mi Urunk születésének ünepén, pontifikátusának első évében.
34. Porov. Encyklika Benedikta XVI. Deus caritas est láme rekordy. In: Život Cirkvi, 13. ročník, č. 5, 3. februára 2006, s. 5.
35. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 18.
36. Lásd, ugyanott
37. Ugyanott
38. Lásd, ugyanott
39. Ugyanott
40. Ugyanott, 40.
41. Lásd. ZEMKO, P.: Priority kresťana v treťom tisícročí (Kresťanský svetonázor I.). Trnava: UCM, 2006, s. 54.
42. Lásd. BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 25.
43. Ugyanott, 20.
44. Ugyanott.
45. Lásd, ugyanott, 22-24.
46. Lásd, ugyanott, 25.
47. Ugyanott, 27.
48. Ugyanott.
49. Lásd, ugyanott, 1.
50. Lásd, BENEDIKT XVI.: Deus caritas est, 30.
51. BENEDIKT XVI.: Spe salvi, 48.
52. Ugyanott.
53. Ugyanott.

54. Ž 27, 4.
55. BENEDIKT XVI.: Spe salvi, 48.
56. Lásd. Ugyanott.
57. Modlitebník pre verejné pobožnosti, SSV, Trnava: 2001, s. 99-100.
58. Lásd. MURPHY, J.: Pravdy, ktoré zmenia váš život. Bratislava: Akuell, 2004, s. 174.
59. Ugyanott.